

Kulturbeskrivelse - Pædagogisk grundlag

Sydbyens dagtilbud
Hyldgård & Lægds gård

Indholdsfortegnelse

Forord Hanne Warming	5
Indledning	5
Pædagogisk fundament	9
Den systemiske tænkning.....	9
En løsningsorienteret tilgang	9
Forpligtende fælleskaber og skabelse af nødvendigheder.....	9
Neuroaffektiv udviklingspsykologi.....	11
Voksensyn	15
Voksenroller, selvagens og positionering.....	15
Mentalisering.....	15
Børn skal udfordres	16
Eksternalisering.....	17
Refleksion og evaluering.....	17
Frihed og forskellighed	19
Børnesyn	22
Barndommen har værdi i sig selv.....	22
Sociale relationer	22
Dannelse	24
Indrestyret/ydrestyret	24
Leg	26
Sociale kompetencer	26
De voksnes opgave.....	26

Børnefællesskaber	28
At bidrage med noget værdifuldt	28
Social integration	28
Læring	30
Illeris læringstrekant	30
Det selvudviklende menneske	30
Pædagogisk læringsmiljø	32
Voksenskabte læringsrum	32
Børnemiljø	32
Inddragelse af lokalsamfundet	33
Forældresamarbejde	34
Et konstruktivt forældresamarbejde	34
Kom indenfor	34
Børn i udsatte positioner	36
De voksnes tilgang	36
LAPSI	36
Forældreinddragelse	36
Overgange	38
Fra vuggestue/dagpleje til børnehave	38
Samtaler	38
Sammenhæng til 0. klasse	38

Forord ved Hanne Warming

**”Hvor er det dejligt at være
Udenfor tid og sted
Og bare ha luften og lyset
Og vejret og vejen med
Og bare være som sten og træer
Og skyer og græs og jord
En tid som ingen véd grænser for
Et sted som ingen véd hvor.”**

(Piet Hein)

Sådan formulerede Piet Hein det poetisk tilbage i 1965 i digtet ”At være”.

I nutiden og mere videnskabelig termer problematiserer den tyske sociolog Hartmut Rosa muligheden for ”at være”. Vi lever i et accelerationssamfund, siger han, som er karakteriseret ved et konstant ydre og indre pres for optimering af vores kroppe, sind, evner, sociale netværk, oplevelser etc. Resultatet er fremmedgørelse og sociale patologier i form af stress, udbrændthed, tab af mening, depression – og længsel efter resonans. Resonans handler om at (oplevelse at) være i kontakt med, svinge med, blive berørt af og række ud efter, hengive sig. Vi kan ikke være i konstant resonans, men det er ved at være sidste ud kald for at modvirke tidens fremmedgørelse og sociale patologier.

Det kan vi gøre ved at søge, dyrke og skabe øer eller momenter af resonans i børns liv såvel som i (arbejds)livet med børn. Resonans er transformativ, uden – eller rettere netop i kraft af ikke – at være instrumentel og målrettet, men derimod søgende og hengivende.

I daginstitutioner er de voksne optagede af børns trivsel, udvikling og læring, som de søger at understøtte bedst muligt ved gennemtænkt og dokumenteret målrettet tilrettelæggelse af børns liv – risikoen er, at de voksnes tilstedeværelse i børnene liv bliver instrumentel.

Børnene lever dette liv og har brug for øer af resonans, som de selv vil søge, men som de voksne har en vigtig rolle ift. at understøtte. Og det kan man kun ved at være nysgerrig på og engagere sig i børnenes egne perspektiver; i hvad de er optagede af og rettet mod – deres væren i verden; deres levede liv. At leve og opleve momenter af resonans er at sanse, at sætte sit aftryk på verdenen, at elske og blive elsket, drage omsorg og få omsorg, værdsætte og blive værdsat, opleve samt være i ro, (for)undres og forstå, udfordre og udfordres, frustrere og frustreres i en dialektik mellem at være og at blive, at berøre og berøres af andre mennesker, ting og tanker/filosofier. Det, er det vi skal stræbe efter at give børn såvel som voksne mulighed for i det fælles liv i (og udenfor) Børnehaven Hyldgård og Daginstitutionen Lægdsgård.

Indledning

Du sidder med Sydbyens Dagtilbud - Børnehaven Hyldgård og Daginstitutionen Lægdsgårds - pædagogiske grundlag. Det grundlag, vi skaber vores dagligdag ud fra.

Det er en omskiftelig verden, vi lever i. Det er ikke blevet nemmere at være forældre eller barn i en verden, hvor intet er givet på forhånd eller er forudbestemt via normer og traditioner. Alt er i konstant forandring, og børnene bliver i en tidlig alder inddraget i et utal af valg og muligheder, som øger deres kompetencer, men samtidigt også udfordrer deres evner.

Vi vil gerne være et fast ståsted for forældre og børn. Vi ved, at vi ikke altid er enige med alle, men det er vigtigt for os at tydeliggøre, hvad vi har valgt at skabe vores hverdag ud fra.

Vi bekender os til den systemiske tænkning. Vi vil gerne være lyttende til alle synspunkter, som positivt konstruktivt ønsker at bidrage til en udvikling i fællesskabet. Fællesskab er netop kendetegnet ved, at det omfatter både os og jeg. Det kan ikke være et fokus på enten eller, da det er en dualistisk tilgang til begge. En tilgang hvor særinteresser ikke kan finde fodfæste, men særlige behov kan imødekommes.

I en verden af valg har vi valgt den eksistentia- listiske tilgang, som bl.a. indebærer, at alle valg er frie og har en konsekvens. De valg, vi træffer

på det personlige plan, har også en indvirkning på fællesskabsplan.

Det er vigtigt, at vi til enhver tid arbejder med den forståelse, som alle bør have, når de træffer valg: "hvad er mit valgs betydning for andre, og finder jeg det i orden?"

At have det frie valg er ikke en ubegrænset accept af egoistisk tilgang. Det er derfor vores intention at skabe den forståelse i vores interaktioner med hinanden, børn og forældre. Vi er et fællesskab med mange individualister og ikke mange individualister i et fællesskab.

De små mennesker i vores verden er de store mennesker i en kommende verden. Vi bestræber os på, at alle mennesker får så gode muligheder for at udleve deres iboende potentiale som muligt for at kunne begå sig i en ukendt verden.

Det gør dannelsesbegrebet meget centralt for vores arbejde. Vi arbejder med en forståelse af dannelse, som lyder: "det, der bliver tilbage, når man har glemt det, man har lært". Vi vil som voksne i husene spejle børnene og hinanden i bestræbelserne på at forstå livets svære kunst.

Vores dagligdag er præget af glæde; en glæde til livet og det fællesskab vi er en del af. At møde i børnehaven hver dag med et ønske om at skabe den bedste dag er et ønske, som deles af både børn og voksne.

Der er megen snak om stress og negative påvirkninger af at have for travlt. Vi bestræber os på at have det tempo, som passer - vi har ikke travlt og skal ikke nå noget. Det betyder ikke, at vi ikke vil noget i vores hverdag, eller at der ikke sker noget. Aktivitetsniveauet er højt og ambitiøst, men det tager til enhver tid udgangspunkt i vores tilgang til det enkelte barn og fællesskabets behov og muligheder.

Bestyrelsen har i hele processen med de pædagogiske læreplaner været aktiv deltagende og har bidraget med mange input - ikke mindst i arbejdet med de seks læreplanstemaer, hvor bestyrelsen har sat retningen for temaerne. Læreplanstemaerne kan ses på hjemmesiden, fordi de er foranderlige og dynamiske i deres form. Vores pædagogiske grundlag udvikler sig i takt med tiden, men i et andet og langsommere tempo.

God fornøjelse med vores pædagogiske grundlag - vi vil meget gerne modtage kommentarer og holdninger, som kan være med til at skabe forandringer.

Pædagogisk fundament

På Lægds gård og Hyldgård bygger vi vores pædagogiske virke på, at al udvikling sker gennem menneskelige relationer. I vores dagligdag vil vi skabe udvikling for både den enkelte og for fællesskabet. Vi er bevidste om, at sproget i samspil skaber en forståelse af den virkelighed, vi er en del af, og at vi kan forandre verden alene ved at tale om den på en given måde.

”Den måde, du definerer et barn på, kan i sin konsekvens blive til virkelighed”

(Hundeide, 2004)

Den systemiske tænkning

I dagligdagen tilstræber vi at møde den enkelte med anerkendelse og respekt og, via den systemiske tilgang, skabe en arbejdsform, hvor vi sammen med børn, forældre, eksterne samarbejdspartnere og internt i husene formår at afdække sager til bedst mulig gavn for løsning, indsats og samarbejde.

Vi er opmærksomme på, at der ikke kun findes én sandhed, men mange forskellige, og selvom vi hører og ser de samme ting, så oversætter vi det forskelligt – vi oplever ikke verden ens.

En løsningsorienteret tilgang

Vores udgangspunkt er: ”det kan godt lade sig gøre – lad os prøve!”. Vi ønsker at blive mødt med - og møde hinanden - med netop den sætning. Vores evner til at finde løsninger på de udfordringer, som vi møder praktisk, organisatorisk, emotionelt og kognitivt, er et pejlemærke for, hvor stor plasticitet vores organisation besidder.

Vi vil dyrke alles forskellighed for at kunne rumme og imødekomme de udfordringer, som dagligdagen bringer. Det forudsætter en stor grad af handlekompetence i personalegruppen og en stærk fælles forståelse af vores opgaver og metoder. At være løsningsorienteret er også en accept af, at den enkelte medarbejder handler efter pædagogiske overvejelser sammenholdt med det mulige for tidspunktet.

Respekten for fællesskabet er vores styrke og derfor et fundamentalt omdrejningspunkt for vores virksomhed.

Forpligtende fællesskaber og skabelse af nødvendigheder

Tillid er en forudsætning for at føle tilhørsforhold og derigennem for skabelse og vedligeholdelse af forpligtende fællesskaber. Det enkelte menneskes værdi for fællesskabet skaber social integration, og derved opnås det, som Durkheim kalder organisk solidaritet.

Faktaboks – Systemisk tænkning

Den systemiske tænkning er bygget op omkring en forståelse af, at familien er et system, børnenes fællesskaber er et system, vores personalegruppe er et system osv. Alle vores systemer er flydende og hænger sammen. De består af relationer og interaktioner og opstår i samspil. På den måde påvirker alt, hvad jeg gør, andre, og alt, hvad andre gør, påvirker mig. Vi kan godt bilde os selv ind, at vi er professionelle nok til ikke at lade os påvirket af fx at være blevet blitzet på vej til arbejde, men det passer simpelthen ikke. Bevidstheden om og opmærksomheden på, at vi ikke kan lade være med at lade os påvirke, er altafgørende; vores vilje er vores strategi: "næste gang det her sker, vil jeg gøre noget andet". Det kan være u hensigtsmæssigt at lave ekko og bekræfte hinanden i negative fortællinger og frustrationer.

Et andet opmærksomhedspunkt inden for den systemiske tænkning er, at vi til enhver tid er selv-refererende. Vi betragter virkeligheden med os selv som udgangspunkt og går ud fra, at vores eget perspektiv er det rigtige. Vi kigger ubevidst efter det, der ligner os selv, og det, vi er optagede af, er også det, vi får øje på.

Vi skal være bevidste om, at vi aldrig kan være objektive eller neutrale – altså at man altid er i spil, og måden, vi gør ting på, det vi siger, tidspunktet osv., altid vil påvirke omgivelserne. Der er altid en intention, og vi gør ikke noget, hvis ikke det giver mening for os.

Sproget er også vigtigt i forhold til den systemiske tænkning; sproget kan fremkalde følelser og er den mest oplagte mulighed for at skabe nye fremtider. Vi er de eneste væsener, der kan tale om noget, som ikke er her (sproglig abstraktion) – sprogliggørelsen af oplevelser fra ens fortid kan skabe kropslige reaktioner i nutiden, og jo mere billedeligt vi kan skabe forestilingsbilleder om fremtiden, jo bedre.

For at skabe den nødvendige grad af organisk solidaritet og de udviklingsmæssige optimale rammer, er det vigtigt, at vi forholder os aktivt til de fællesskaber, der etableres. Forpligtende fællesskaber er både rammesættende og værdiskabende. Værdiskabende, fordi vi som mennesker har behov for at føle os værdsat, og medskabende og rammesættende, fordi fællesskabet både kræver noget og tilbyder noget. Det forpligtende fællesskab er en eksistentiel del af Hyldgård og Lægdsgård.

Neuroaffektiv udviklingspsykologi

Vi læner os op ad neuroaffektiv udviklingspsykologi, som kort sagt søger at bygge bro mellem udviklingspsykologi, tilknytningsteori og den nyeste hjerneforskning.

Vi er alle designet til at udvikle os gennem relationer, og i neuroaffektiv udviklingspsykologi er der fokus på samspillet mellem barn og omsorgsgiver. Andre mennesker er med til at ændre ens indre tilstande via affektiv (altså følelsesmæssig) afstemning. Det kan være fysisk kontakt, nu-øjeblikke, resonans, samspil osv. Vi bestræber os på at være proaktive frem for reaktive (hvorfor vente til skaden er sket?), ved at skabe tillidsbærende relationer.

Hele livet udvikler vi vores kognitive, motoriske og emotionelle kompetencer, men i opvæksten er der udviklingsstadier, hvor udviklingen går nemmere - de såkaldte "windows of opportunity". Derfor er viden om barnets udviklingsstadier en støtte, når vi skal beslutte, hvilke indsatser vi vil lave for at hjælpe barnet bedst muligt.

Faktaboks – Neuroaffektiv udviklingspsykologi

Igennem millioner af år har vores hjerne udviklet sig nedefra og op - og indefra og ud, således at højere centre har udviklet sig som overbygninger på lavere og ældre dele. Dette kaldes den treenige hjerne: første og ældste lag er krybdyrhjernen (sansenhjernen), andet lag er pattedyrhjernen (følelhjernen) og sidst udviklet er primathjernen (tænehjernen). Når vi er voksne, er alle lagene vævet sammen med hundredevis af millioner af nervetrådsforbindelser. Når vi bliver født, er kun 25% af vores hjerne – først og fremmest i krybdyrslaget – aktiv og forbundet i neurale kredsløb. Resten modnes igennem vores interaktioner med omverdenen, og det betyder, at menneskers hjerner lærer forskellige ting, selvom alle hjerner åbner til nye modningsområder i samme overordnede rækkefølge.

Inden for neuroaffektiv udviklingspsykologi arbejder man med tre kompasser, som læner sig op ad den treenige hjerne; det autonome kompas (sansende), det limbiske kompas (følende) og det præfrontale kompas (mentaliserende). I hvert kompas er der kortlagt de processer, som er de almindelige (både behagelige og ubehagelige tilstande, som de fleste mennesker kender fra hverdagens oplevelser). Stress, traumer og understimulering kan imidlertid skabe forstyrrelser i systemet, så man mister evnen til at balancere de normale tilstande, og derved "falder man ud" af kompasset og ud i selvbeskyttelsesreaktioner som fx kamp, flugt, afmagt, mani, "freeze", manglende forventning om hjælp, opslugt af egen lidelse, indre dommer, slavepisker, tvangstanker og -handlinger osv. Både børn og voksne kan have brug for hjælp til at lære om eller finde tilbage til normale tilstande. Når spædbarnet er sammen med voksne, reagerer dets nervesystem på det, der foregår – uanset om det vækker begejstring eller frustration. Barnets relation til forældrene sætter sine spor og bliver integreret i det neurale kredsløb.

Den treenige hjerne

Frontallapsystemet - tænkende - Sprogliggørende af tanker

Det limbiske system - følende - Følelsesmæssig afstemning

Det autonome system - sansende - Kropssansninger aktiveres

Faktaboks – Windows of opportunity

Windows of opportunity dækker over de perioder i et barns udvikling, hvor bestemte typer indlæring lettere finder sted i nogle udviklingsfaser end andre, og hvis muligheden forpasses, udvikles funktionen mangelfuldt. Det skal dog ikke forstås sådan, at vinduet smækker helt i, og funktionen slet ikke kan tillæres, men at vinduet dog står på klem, og med den rette stimulering kan funktionen tilegnes, selvom det ikke vil være fuldkommen. Et eksempel kan være den sproglige tilegnelse. Lærer man et sprog som barn, så vil man kunne tale sproget helt uden accent. Men kommer man først i gang senere, så vil man rent teknisk kunne lære et nyt sprog, men man vil aldrig kunne tale det fejlfrit.

I vores dagligdag arbejder vi ud fra den neuroaffektive trekant:

Teori:

Forståelse af hvorfor barnet gør, som det gør. Hvad er det for et behov, som ikke er blevet mødt, barnet kommunikerer ud via sin adfærd?

Selvagens:

Min indflydelse på at det går, som det går. At kigge på sig selv udefra med andres øjne.

Metode:

Hvilken vej skal jeg gå, og hvad skal jeg gøre?

Kilde:
Den neuroaffektive billedbog 2014, Marianne Bentzen

Voksensyn

Voksenroller, selvagens og positionering

Vores egen rolle er noget af det vigtigste at have for øje, når vi arbejder med børn. Vi er vores eget arbejdsredskab og skal til stadighed have en refleksiv praksis, hvor vi er fleksible og kan gå i mange retninger, afstemt efter barnet situationen osv. Via samarbejde med den hollandske hospitalsklovn, Patrick van den Boom, har vi fået nye værktøjer til at holde fokus på at være nærværende, nysgerrige, eksperimenterende og engagerede i vores relation med børnene.

”Engagement – at have det sjovt sammen og opbygning af selv-værd hænger sammen”

(Susan Hart)

Relationskompetence kræver en høj grad af selvagens - dvs. evnen til at indgå i samspil. Man kan som bekendt ikke lave om på andre, men man kan være bevidst om sin egen måde at agere på og derved ændre på situationen, samspillet, kommunikation og derved også relationen.

Vi skal konstant være opmærksomme på, om vi er en del af problemet eller en del af løsningen. Vi skal være omstillings- og forandringsparate – vi skal kunne positionere og om-positionere os, sådan at vi tilstræber at være der, hvor vi skal være og på en sådan måde, at vi effektivt kan yde det, som vi er ansat til. Professionelt pædagogisk arbejde handler helt grundlæggende om at kunne omsætte sin viden, sine erfaringer og sine færdigheder i det konkrete møde med det enkelte barn.

Børnene vil kigge på os og gøre, som vi gør, og for at være gode rollemodeller skal vi arbejde bevidst med vores selvagens som fokuspunkt.

Mentalisering

Evnen til mentalisering er en forudsætning for at have vedvarende meningsfulde relationer og en stabil selvfølelse.

Mentalisering er evnen til at forstå egen og andres adfærd ud fra mentale tilstande som bl.a. følelser, tanker, behov, mål og grunde - vi skal forsøge at se os selv udefra og andre indefra. Børn lærer mentalisering ved at indgå i samspil, hvor den voksne mestrer mentalisering.

Som voksne skal vi hele livet igennem øve os i at blive bedre til mentalisering, så vi har de bedste forudsætninger for at kunne give det videre til børnene. Vi har en vigtig rolle i det pædago-

Den neuroaffektive mentaliseringskala

(læses nedefra og op og skal forstås som en beskrivelse af det reaktionsmønster, der kendetegner de forskellige mentaliseringsniveauer, et barn/voksen kan befinde sig på):

4. Gode mentaliseringskompetencer: Friskhed og multiperspektivering: ny indsigt, hvor følelser og tanker forbinder sig på et nyt og sofistikeret niveau. Flere nuancer og eksempler på nuancerede følelser.
3. Dagligdags mentaliseringer: Kan forstå, at der kan være flere perspektiver. Kan begrunde følelser.
2. Psykisk ækvivalens ("de følelser jeg har, har andre også!") og forestillingsmodus: Forstår der er en følelse eller tanke bag en handling, men "jeg ved, hvad den er" (definerer andre mennesker, sort/hvid, skråsikker).
1. Teleologisk forståelse: Alt vurderes ud fra ydre handlinger og helt konkret (motivet bag handlingen tæller ikke, kun selve handlingen – "jeg tror det, når jeg ser det"). Ekstrem generaliserende og kan ikke eksemplificere. Urealistiske eller idylliske forestillinger. Tillært uden følelser. Papegøje-snak.
0. Bizarre eller ekstremt primitive projicerende eller fjendtlige svar. Mistillid/mistro, paranoia, tillægger andre urealistiske motiver, går i forsvar.

Kilde: Susan Hart

giske arbejde med børns mentaliseringsevne eksempelvis gennem konflikthåndtering i leg.

Vi skal guide barnet til at:

- Lægge mærke til andres holdninger og perspektiver
- Tage andres synspunkter med i forhandlingen
- Argumentere og forhandle i fælles leg

Børn skal udfordres

Børnenes sociale forståelse udvikles bl.a. gennem konfliktsituationer, og derfor er vi bevidste

om, at alle børn har ret til konflikter – for der er dyrebar læring i at øve sig i at løse dem. Udover øget mentaliseringsevne giver de små frustrationer i hverdagen også en øget frustrationsrobusthedskompetence, som er vigtig at lære i det små for at kunne håndtere større frustrationer, når man bliver ældre. Vi tilstræber at udfordre børnene i deres nærmeste udviklingszone, som betyder, at de skal udfordres, men ikke mere, end at de stadig kan følge med. Børnene lærer ved at få lige den rette mængde hjælp – ikke for lidt og ikke for meget. Det de kan med hjælp i dag, kan de selvstændigt i morgen.

Børn er af natur nysgerrige. Denne medfødte trang til at undersøge ting nærmere og blive stimuleret kognitivt er en vigtig forudsætning for, at børn udvider deres horisont og bliver klogere på sig selv, andre og verden. Det er vigtigt, at børn møder voksne, der også er nysgerrige og ikke mindst har lyst til at være nysgerrige sammen med børnene. I stedet for at give dem alle svar, skal vi eksperimentere sammen med dem. (Fx: "Kan der gro græs på en sten?" "Lad os prøve!").

Som udgangspunkt tror vi på, at der altid er en grund til, at barnet gør, som det gør. Vi skal stille os nysgerrige og undrende over for børnenes adfærd og være bevidste om, at det, vi som voksne oplever som uhensigtsmæssigt, kan give mening for barnet. Via vores undrende tilgang viser vi forståelse for barnet i situationen og kan i fællesskab finde frem til nye handlemuligheder.

Eksternalisering

På samme måde tror vi på, at børn aldrig kan være en udfordring, men kan have en udfordring. Denne vil aldrig være barnets alene, men også fællesskabets. Den systemiske tænkning understreger, at alle mennesker er en del af relationer, og at det er omverdenens syn på udfordringen, der bestemmer, om den kommer til udtryk og i så fald hvordan. Ved at skabe en distance mellem barnet og udfordringen vil barnet ikke længere føle, at "jeg er en udfordring", men at "udfordringen er noget udefrakommende", som kan løses i fællesskab. Denne eksternalisering får derfor betydning for barnets selvbillede.

Refleksion og evaluering

I hverdagen leves livet her og nu. I vores samspil med børnene skal vi hele tiden kunne træffe hurtige beslutninger for at skabe de bedste muligheder for hvert enkelt barn. Det stiller krav til os om ikke bare at kunne evaluere, men også hele tiden at kunne reflektere over vores praksis og vores tilgang. Denne løbende refleksion er en væsentlig del af vores arbejde, når vi eksempelvis står i en situation, som kalder på en løsning her og nu.

En selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering kræver både lyst og evne til at få øje på sin praksis, tænke over den og se muligheder for at ændre den. Derudover er vi også forpligtede til at stille os undrende i forhold til hinanden og at stille spørgsmål til

"Pædagoger i daginstitutioner af høj kvalitet er mere selvkritiske i deres selvevalueringer – og pædagoger i institutioner af lav kvalitet vurderer ofte sig selv mere positivt, end en ekstern evaluering gør og har en tendens til at finde årsagsforklaringer i eksterne faktorer"

(Sheridan, PramlingSamuelsson og Johansson, 2009)

vores kollegaer, når de handler på en måde, vi ikke forstår.

Vi har en klar forventning om, at al pædagogisk personale har en overvejelse bag de valg, de træffer.

Frihed og forskellighed

Vi mener, at forskellighed er en forudsætning for udvikling. Hvis vi er alt for ens, er risikoen, at vi ureflekteret reproducerer os selv, og at vi får svært ved at løfte os ud af den vante måde at løse pædagogiske udfordringer på. Vi har brug for modpoler, som ser det, vi ikke selv ser.

Her vender vi igen tilbage til, at al udvikling sker gennem menneskelige relationer. Gode og tillidsfulde relationer mellem de voksne og mellem voksne og børn er en forudsætning for at få forskellighederne i spil på en konstruktiv måde. Vi har brug for at spejle os i hinandens forskellighed, og børnene har brug for forskellige voksne at spejle sig i og interagere med,

fordi der vil være bedre kemi, lettere adgang til tillid osv. i nogle relationer frem for andre. Det er i mødet med det anderledes, at vi finder ud af, hvad vi selv står for.

At give plads til forskellighed kræver uundgåeligt en vis grad af frihed – og derfor bliver friheden en forudsætning for at få forskelligheden til at fungere i praksis. Det er de gode idéer, der tæller – og de er nu engang lettest at få, hvis vi er frie og forskellige.

Vores mantra er, at friheden kun er begrænset af ansvaret for fællesskabet. Den personlige frihed må ikke sættes over hensynet til fællesskabet. Rettigheder og pligter går hånd i hånd.

”Det unikke menneske spirer i frihed, vokser af forskellighed og blomstrer i fællesskab”

(Sydbyens Dagtilbud)

Børnesyn

Barndommen har værdi i sig selv

Vi mener, at alle børn har ret til at vokse op i et miljø, hvor barndommen har en værdi i sig selv, og hvor der er tid og plads til at være barn.

Barndommens værdi skal vi respektere og værne om. Vi mener ikke, at børns hverdag først og fremmest er et middel til noget, der ligger et sted ude i fremtiden – et afkast, som senere kan indkasseres.

Barndommen har sin egen ret, og hverdagen skal indrettes, så børn kan være trygge, glade og indgå i fællesskaber med andre børn og voksne. De skal møde voksne, som har tid til at samtale og tage del i det, som optager dem.

Der er masser af værdi og livskvalitet i "bare" at være et lille menneske, der er sammen med andre børn og voksne, der vil dem det godt og som understøtter oplevelsen af, at det er rart at være til og som tager det alvorligt og støtter barnet, når det ikke er rart. Børn er forskellige, motiveres forskelligt og udvikler sig i forskelligt tempo, og det enkelte barn er medskabende for egen læring og udvikling, men det er de voksne omkring barnet, som har ansvaret for at facilitere de bedst mulige rammer og betingelser.

Vi ser ethvert menneske som unikt. Vi har fokus på omsorg, passende udfordringer, inddragel-

se, anerkendelse, nærvær, tillid, tålmodighed, ansvar, frihed, tid og alt det andet, som et menneske har brug for, og som kan skabe minder.

”Barndommen er en meget væsentlig og værdifuld periode i tilværelsen, som ikke blot skal vurderes ud fra teorien om, at den er et stadium på vej til et andet – men må vurderes ud fra, at den er en enestående periode, som i sig selv har en særlig værdi”.

(Helle Degn, 1979)

Sociale relationer

Sociale relationer er altafgørende for barnets trivsel og udvikling. At have gode venner og en god kontakt til de voksne bidrager til et positivt selvbillede og livskvalitet.

Det er vigtigt at møde voksne i børnehaven, som ser, hører og holder af barnet. Det handler om den voksnes tilgængelighed og evne til at være nærværende og ikke kun nuværende. Når der skabes et bånd mellem barn og voksen, vil

det medføre den sociale sikkerhed, som giver barnet mod og selvværd til at gå på opdagelse i verden.

Vi kan ikke diktere børn ind i venskaber, men vi kan skabe rammer og videregive normer for samvær med kammeraterne. Først og fremmest er børnemiljøet et netværk af relationer mellem børnene. Alle børn skal opleve et tilhørsforhold i fællesskabet – det kan enten være i det lille fællesskab, det store fællesskab eller begge steder. Barnet skal føle, at han/hun er noget værd – både i egne og andres øjne.

I praksis betyder det, at vi tænker sociale relationer ind i mange aspekter af hverdagen. Vi er sammen med børnene i blandede grupper, i

aldersopdelte grupper, i aktiviteter, i legegrupper mm. Alle sammen situationer, hvor vi har gjort os pædagogiske overvejelser omkring hvem og hvorfor.

Nogle børn mestrer bare de sociale kompetencer. De kan "læse" det sociale liv; lytte, dele, vente på tur, tage initiativ, få idéer osv. Andre børn skal have en hjælpende hånd, hvor de voksne skal være barnets "sociale tolk" og skabe rammerne for, at barnet kan få lov at øve sig.

Vi bestræber os på, at børnene ser frem til at komme i børnehave – at de har positive forventninger til det at komme hen og være sammen med børn og voksne, som holder af dem og som de kan lege med.

Faktaboks – Nuværende/nærværende

Nuværende (at være nu) er noget, som finder sted nu. Det kan være øjeblikke, hvor vi er til stede, men måske har gang i flere ting på én gang eller har tanker på noget andet. Måske lader vi os forstyrre af lyde eller bevægelser omkring os; vi glemmer at holde øjenkontakt eller kommer til at afbryde.

Når vi er nærværende (at være nær) er vi oprigtigt tilstede i den situation, vi er i på ethvert givet tidspunkt og kan derfor udvise interesse, omsorg, fortrolighed, eller hvad situationen måtte kalde på. Tankerne er lige her og nu og hverken i fortiden eller fremtiden. Det giver os mulighed for at se barnet, være tilgængelige og respondere meningsfuldt. "At være med det, der er".

Blot at være til stede i rummet giver mulighed for interaktioner. Nærvær skaber relationer, som vi husker og ikke mindst huskes for.

Dannelse

Dannelse er den videns- og personlighedsudvikling, som barnet tilegner sig via sin egen aktive virksomhed. I det moderne samfund tilbringer de fleste børn mange timer uden for hjemmet, og børnehaven har derfor et medansvar for barnets dannelsesproces.

Vi bidrager pædagogisk til processen gennem styrkelse af børnenes selvstændighed og deres mulighed for medbestemmelse i dagligdagen. Vi arbejder med at skabe nogle rammer, hvor børnene gennem interaktioner med børn og voksne tilegner sig evne til omsorg, indlevelse og empati for andre mennesker.

Vi hjælper børnene med at lære at være i et fællesskab. Hvordan er man en god ven, og hvordan kan man trøste, når nogen er ked af det? Hvornår skal man insistere på sin ret, og hvornår må man vente? Det er vigtige trædesten på barnets vej til at blive et livsdueligt menneske, der oplever både at kunne mestre sit eget liv, indgå i fællesskaber og bidrage med egne input til at påvirke den kontekst, barnet er i.

Dannelse betyder også, at man overfører en kultur fra én generation til en anden. Men fordi vores samfund er i en omskiftelig udvikling, skal vi, i samarbejde, være med til at ruste børn og voksne til at kunne begå sig i uforudsigelige rammer - altså at kunne mestre "kunsten at navigere i kaos". Menneskets forståelse af egen

formåen, læring og tænkning er en helhed, der sker i alle hverdagens aktiviteter, og dannelse vil derfor altid være en proces og ikke et færdigt produkt.

”Hvis vi ikke hele livet og hele vejen op igennem uddannelses-systemet, startende med daginstitutionerne, bevidst arbejder med dannelsesdimensionen, får vi ikke hele mennesker, men halve”

(Henning Pedersen, tidl. formand BUPL)

Indrestyret/ydrestyret

Vi bestræber os på, at børnene arbejder hen imod at blive indrestyrede, frem for ydrestyrede. Det vil sige, at det enkelte barn både ved, hvad det vil, hvad der er rigtigt og forkert, og hvad der kan være nødvendigt, selvom det konflikter mod deres egne ønsker og behov. Det indrestyrede menneske er ikke egoist, men individualist med en forståelse for egne såvel som for andres behov og ønsker i en fælles virkelighed. Barnets identitetsdannelse er ikke er en lineær proces, men en selvkonstruerende proces, som hele tiden kan ændres i forhold til fællesskabet.

Faktaboks – Indrestyret/ydrestyret

At være ydrestyret betyder at barnet har brug for guidning og støtte udefra for at finde ud af, hvad der er rigtigt og forkert, for at blive motiveret, træffe gode beslutninger, kunne stoppe sig selv i ting, det har lyst til osv.

Indrestyring kaldes undertiden også for selvkontrol og det er en evne, som er med til at ruste barnet til at håndtere modstand og til bedre at kunne komme gennem svære situationer. Når barnet har udviklet et "indre kompas" vil det selv kunne mærke, hvad der er rigtigt og forkert og også kunne stoppe sig selv, vente på tur, kontrollere sine følelsesudbrud, dele med andre osv. Det er vigtigt i forhold til at kunne udvise empati og hjælpsomhed og til at holde fokus og være vedholdende.

Man hjælper barnet til at udvikle indrestyring ved at hjælpe det til at sætte ord på sine følelser; man beskriver barnets følelser, fx: "Der blev du godt nok ked af det!" i stedet for at negligere dem: "Det er ikke noget at være bange for!". Når man viser barnet, at man tager det alvorligt, vil det også tage sig selv alvorligt. Man skal hjælpe barnet til at falde til ro, hvis følelserne overmander det. At trække været dybt er den mest effektive metode til at "falde ned" igen og få ro på nervesystemet. Samtidig er det en metode, som barnet kan gøre brug af, når der ikke lige er en voksen tilstede. Først når der er ro på, kan man tale om situationen, og der er en større chance for, at barnet også kan se situationen fra flere sider.

Det er vigtigt med tydelige voksne, der viser, hvilken adfærd, der er den rigtige, hvis barnet skal udvikle en indre styring og kunne handle efter, hvad der er rigtig og forkert. Anvis i stedet for at afvise; fortæl barnet, hvad du gerne vil se, stedet for det barnet ikke må.

"Der er evidens for, at dannelse gennem leg er det bedste udgangspunkt, hvis børn på lang sigt skal udvikle sig til hele mennesker med selvværd og lyst til at lære"

(Dion Sommer)

Leg

Legen spiller en grundlæggende rolle i børns sociale og personlige udvikling. Legen skal derfor respekteres, prioriteres og anerkendes som et meget vigtigt og afgørende element i børns udvikling, dannelse, læring og trivsel.

Sociale kompetencer

Vi tænker legen som en slags innovationsstier, hvor børnene gennem deres nysgerrige og eksperimenterende tilgang integrerer ny viden, bliver innovative, sociale, kreative og robuste. Derudover har legen værdi, fordi den i sig selv kan være sjov, engagerende og bidrage til livskvalitet.

I fællesskabet omkring legen øver barnet sig i at samarbejde med andre børn og voksne og styrker derved deres sociale kompetencer som fx at udvise hensyn, empati, løse konflikter og vente på tur. Dette er vigtige kompetencer, når man skal agere i forskellige fællesskaber.

I løbet af en børnehavedag er børnene ofte en del af mange forskellige sammenhænge. Her er legen det centrale, og barnet lærer at finde sin egen rolle og får en forståelse for andres rolle.

Legen kræver plads, tid og mulighed for fordybelse og fortabelse, men ikke mindst frihed til at kunne være medbestemmende for, hvad der skal ske, og om man ønsker at være med.

De voksnes opgave

De voksne skal være med. Vi skal være nærværende, nysgerrige, eksperimenterende, spontane og fantasifulde i legen sammen med børnene. Den pædagogiske tilgang er dog forskellig alt efter, hvilke børn der er deltagende. Nogen gange skal vi rammesætte legen, så vi sikrer, at alle trives i deres rolle; andre gange skal vi guide børnene eller "bare" indtage rollen som hundehvalp, skraldemand eller faren med natarbejde.

Altså kræver det hele tiden en vurdering af, hvordan man som voksen skal positionere sig i legen og fællesskabet for at understøtte barnets livskvalitet og læring. De voksne skal have de nødvendige kompetencer til at sikre kvalitet i legen – hvad enten man befinder sig i periferien, og guider barnet i nye og bedre retninger, eller slet ikke er en del af den.

Opbygning

- Hvad
- Hvor
- Hvordan

Konstruktionsrøret

- Aftaler
- Roller
- Univers

Legeboblen

Legen ophører når:

- Der er udefrakommende forstyrrelser
- Der opstår konflikter
- Legen er slut

Model: Legerøret

Legen giver børnene et magisk rum, hvor de kan fordybe og fortabe sig i legen og fællesskabet. I opbygningsfasen sættes rammen for legen, hvem er med, hvad skal der leges, hvor skal vi lege osv. Derefter fordeles roller, og der laves aftaler (røret). Mens legen opbygges, bevæger de involverede sig gennem røret. Når præmisserne og rollerne for legen er på plads, starter legen op (boblen). Inde i boblen har børnene gennem legen mulighed for at spille forskellige roller, være nysgerrig, eksperimenterende, kreative, sociale osv. Alle meget vigtige elementer i deres udvikling og læring.

Hvis legen forstyrres, slutter, eller der opstår en konflikt, som ikke umildbart kan løses, springes boblen. Herefter skal man igen gennem opbygningen og konstruktionsrøret for at starte en ny leg. Vi skal som voksne være opmærksomme på, at vores indblanding også kan være en forstyrrelse. Vi skal have respekt for, at vi taler ind i legen, og rammer vi ved siden af, så springer boblen, og legen må opbygges på ny.

Kilde: Sydbyens Dagtilbud

Børnefællesskaber

At bidrage med noget værdifuldt

I dagligdagen på Hyldgård og Lægds gård er det vigtigt, at der skabes rammer, som muliggør, at den enkelte kan bidrage positivt med sig selv ind i fællesskabet. "Nødvendigheder" er vores omdrejningspunkt som elementer, der skal gøres i løbet af en dag. Det kan eksempelvis være pasning af dyr, at skære frugt eller lave eftermiddagsmad. Gennem disse nødvendigheder oplever barnet muligheden for at bidrage med noget værdifuldt til fællesskabet. Man kan også bidrage til fællesskabet med noget, som ligger uden for nødvendighederne; fx ved at være sjov, vide noget, være omsorgsfuld, få idéer osv.

Vores definition af social integration udspringer af en forståelse for individets evne til at indgå i fællesskabet, samt behovet for tilhørsforhold og fællesskabets evne til at inkludere og værdsætte forskelle, herunder lære af (verbal og nonverbal) kritik.

Den enkelte skal altså opleve at være værdifuld og have betydning for fællesskabets evne til at fungere.

Social integration

Vi henter vores forståelse omkring integration fra Émile Durkheim, som var en fransk samfundsforsker i slutningen af 1800-tallet. Han påviste, at det var af afgørende betydning for et

individ, hvordan dets placering var i forhold til fællesskabet.

Det enkelte individs værdi for fællesskabet skaber den sociale integration, og derved opnås det, som Durkheim kalder organisk solidaritet.

Børns betingelser for læring og udvikling er formet af de fællesskaber, de indgår i. De skal legende udforske verden sammen med andre, fordi det at indgå i fællesskaber og have relationer vil understøtte deres videre liv og kan bidrage til deres livskvalitet. De voksne skal kunne få øje på handlemønstre, som enten gavner barnet eller gruppen. Vi skal også have blik for de mønstre, som bidrager til at fastholde børn i bestemte positioner, så vi kan arbejde med at bryde og ændre dem.

Det handler om den emotionelle relation - "jeg kan godt lide dig!".

Faktaboks –Émile Durkheim

I det moderne samfund, hvor menneskers mobilitet og selvstændighed øges, vælger man selv sin rolle. Man er ikke længere begrænset af klanens lokalitet og ideologiske fællesskab. Der bliver flere og flere forskellige fællesskaber, og individernes roller bliver stadig mere specialiserede (Durkheim, 1893, p. 181). Hvert enkelt individ indgår i en række forskellige fællesskaber, der hver især kan have en lige så stor indvirkning, som klanen havde det i de førmoderne samfund. Det bliver altså uforudsigeligt, hvilke valg individet foretager, og hvilke roller de vælger at udfylde i de forskellige fællesskaber. Individene er autonome enheder, der handler efter egen overbevisning, påvirket af de forskellige fællesskaber, men ikke afgrænset af familien, kirken eller lokalområdet. Det fællesskab, som individerne hovedsageligt føler sig knyttet til, og som de udfører deres rolle i forhold til, er det overordnede samfund.

Denne solidaritetsopfattelse, hvor hvert individ udfylder en rolle, der er nødvendig for samfundet, kalder Durkheim for organisk solidaritet (Guneriusen, 1996, p. 75). De enkelte individer er afhængige af hinanden i kraft af den specialisering, der er sket. Man kan give et eksempel ved skomageren, der for at udføre sit arbejde og sin rolle i samfundet er afhængig af, at der er nogle andre, der fx dyrker landbrug, så han kan købe sine råvarer i en butik. Den gensidige afhængighed er forudsætningen for den organiske solidaritet. De enkelte enheder i det moderne samfund er selvstændige, men alligevel vil de automatisk komme til at udfylde en nødvendig rolle, hvad de end foretager sig. Hvis et af organerne ikke fungerer i kroppen, er der et andet, der udfylder dets funktion.

Durkheim ser kollektivismen som den naturlige tilstand for det primitive samfunds solidaritet. Markedsøkonomien, der bliver indført i det moderne samfund, kan være dræbende for solidariteten, da den fremelsker individualisme. Der udvikler sig dog en moralsk refleksivitet, en moralsk individualisme, som kan trives i det markedsøkonomiske samfund på grund af dens individ-prægede natur, og som også lægger visse bånd på individerne, således at individualismen ikke kommer til at vokse uhensigtsmæssigt og besværliggør solidaritetens trivsel. Den moralske individualisme finder balancen i det moderne samfund mellem uafhængighed og social tilknytning. Denne form for individualisme er den optimale løsning til det eksisterende samfund, men Durkheim påpeger, at det er kollektivismen, der er den naturlige, den oprindelige form.

Læring

Illeris læringstrekant

Vores læringssyn tager udgangspunkt i Illeris læringstrekant, som beskriver, hvordan læring er en dynamisk proces mellem indhold, drivkraft og samspil. Det er hans opfattelse af, at læring ikke er muligt uden fællesskab, og at al læring skal have en kropslig forankring.

Den kropslige forankring er vigtig i forståelsen for tilrettelæggelsen af de pædagogiske læringsrum i Hyldgård og Lægsgård.

Det selvudviklende menneske

Børnenes læring er en on-going proces, som til stadighed kræver, at de voksne er opmærksomme på, hvordan de på bedst mulige måde kan understøtte det enkelte barn og fællesskabet som helhed. Vi tror på det selvudviklende menneske, der vil udvikle sig, givet de rigtige udfordringer og stimuli. Faktisk er det kun barnet selv, som kan foretage den udviklende proces; vi voksne kan kun skubbe lidt på.

Indhold

- Børnene skal møde voksne, som søger at øge viden, styrke færdighederne og sikre forståelsen for sammenhænge.
- Børn og voksne skal skabe mening og udfordre hinanden i deres mestring af sociale og fysiske kompetencer.

Drivkraft

- Børnene skal opleve voksne, som er motiverende at være sammen med, som anerkender det enkelte menneskes personlighed, samtidig med, at fællesskabet sikrer gode betingelser som rammer for udfoldelse og virke.
- Det er vigtigt, at de voksne er i stand til at møde børnene med følelser, og kan rumme vilje og konflikt, for derigennem at skabe en balance både mental og kropslig.
- Det at blive set og inddraget er med til at skabe en følsomhed og en sensitivitet omkring egen identitet, som kan positivt overføres til de sociale arenaer, som barnet indgår i.

Individuel

Samspil

Samspil

- Voksne skal være i gang sættende, skabe nødvendigheder, som børnene skal deltage i og kan se berettigelsen af.
- De voksne skal kunne samarbejde med hinanden og tale på en måde, som skaber gode rollemodeller for børnene.
- Børn skal opleve tryghed i relationerne i Hyldgård og Lægdsgård. Mennesket skal mødes med respekt og ansvarlighed, så de oplever, at de er set, hørt og har indflydelse, og at de er en ligeværdig del af fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

Læringsmiljøerne er mangfoldige, og det at lære er en aktiv proces med udgangspunkt i barnets egen forestilling om aktivitet, leg, interesser, initiativer og erfaringer. Der sker læring overalt og hele tiden, så dagen igennem skal vi skabe gode, udviklende rammer for læring og refleksion. Det kræver kompetente voksne, der nogle gange planlægger og nogle gange bare følger barnets initiativ – med justeringer efter behov og for at optimere.

Det nødvendiggør, at de voksnes relation til børnene er nærværende og tryk, så vi formår at aflæse de behov og ønsker, der hele tiden kommer i spil. At kunne gøre eksempelvis garderoben eller bleskift til et positivt læringsmiljø kræver voksne, som er nærværende, og som er meget opmærksomme på barnets signaler. Der, hvor den voksne udviser stort engagement, glæde og nærvær, bliver læringsmiljøet mere energigivende og positivt for barnet, og læringsmulighederne optimeres.

Voksenskabte læringsrum

I de vokseninitierede læringsrum er det nødvendigt at definere behovet for forandring ud fra børnenes signaler, så vi er i stand til at justere undervejs – og dermed møder børnene på det rette niveau.

Foranderligheden hos de voksne skal være i centrum, og hele tiden skal vi kunne begrunde,

hvorfor vi faktisk gør det, vi gør. Vi fanger børnenes initiativer, følger dem og kvalificerer dem ved at tilføje ny viden. På den måde får børnene indflydelse på, hvad vi skal lave - de undrer sig og får ny forståelse af et emne.

Vi kan skabe forudsætninger for læring, men vi kan ikke definere barnets udbytte.

De voksne er på alle parametre rollemodeller og skal have en aktiv og beskrivende adfærd for det, som foregår i vores huse. Rollemodelidentifikationen er en proces, som hele tiden gør, at vi sammen og enkeltvis er nødsaget til at kigge på vores interaktion med børnene og ikke mindst hinanden. I alle aspekter af samværet er vi til skue for børnene, og de omsætter voksenadfærden til tilladt adfærd generelt.

Børnemiljø

Børnemiljø er et samlende begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i børnehaven.

I det pædagogiske læringsmiljø medtænker vi det fysiske børnemiljø, når vi bl.a. har overvejelser omkring den fysiske indretning af både inde- og udeområder, støjniveauet, fleksibilitet i indretningen (mulighed for både store og små rum alt efter behov), plads til både stille leg og fysisk udfoldelse osv.

Vi medtænker det psykiske børnemiljø, når vi

bl.a. har overvejelser omkring relationer, samspil, plads til forskellighed, rummelighed, ligeværdighed, inddragelse, stemninger og sprogets betydning.

Det æstetiske børnemiljø medtænkes bl.a., når vi har overvejelser omkring, hvordan børnenes omgivelser kan være med til at fremme og understøtte børnenes lyst til at fordybe sig, bevægelse, lege, være nysgerrige, lære, opleve, finde ro, udfolde sig osv.

Vi arbejder hvert år, som opstart i vores kommende skolebørnsgrupper, med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Sammen med det pædagogiske personale indsamler og bearbejder børnene forskellige synspunkter og evaluerer på børnemiljøet som et led i demokratiseringsprocessen.

Børnene bruger video, foto, tegninger og samtale som de vigtigste elementer til at opnå indflydelse og opleve medansvar for udviklingen af børnemiljøet. At øve sig i at se, ikke bare egne behov, men også at opleve at ens input i form af fx holdninger, ønsker, iagttagelser af andres behov, får indflydelse og er betydningsfulde er afgørende for demokratisk dannelse, oplevelse af tilhør og derigennem forpligtelse på fællesskabet.

Inddragelse af lokalsamfundet

Det er vigtigt, at en institution ikke lukker sig om sig selv. At vi får nye impulser og har gode samarbejdspartnere er af afgørende betydning for at være i udvikling og kunne skabe det bedste og mest tidssvarende tilbud.

Vi har bl.a. samarbejde med:

- Ikast-Brande Musikskole, som bidrager til, at vi udvikler vores musik i dagligdagen, uddanner os og finder inspiration. Vi har et tæt samarbejde med bl.a. ugentlige undervisningsforløb.
- VIA Ikast, som både omhandler de studerende, vi har i praktik, men også i form af deltagelse i forskellige pædagogiske forløb, som kan foregå både i husene og på seminarier.
- Ikast-Brande Bibliotek - både som bibliotek, men også i forskelligt sprogligt arbejde.
- Plejehjem i byen, hvor vi har en fast aftale om at komme og synge sammen med de ældre borgere, som bor på plejehjemmene, hvilket er givende både for de ældre og for børnene.
- Den lokale kirke, hvor vi deltager i forskellige højtider og arrangementer.
- Lokale virksomheder på en række forskellige områder - både for at besøge, men også som samarbejdspartnere i forskellige projekter.
- Aarhus Universitet i forhold til diverse projekter med studerende, som i samarbejde med os undersøger læring og udvikling i institutionen.
- De lokale skoler, hvor vi bl.a. deltager i forskellige arrangementer og på den måde er med til at skabe sammenhæng til børnenes fremtidige skolestart.

Alt i alt er det vigtigt, at børnene oplever, at vi er åbne og innovative i forhold til lokalsamfundet.

Forældresamarbejde

Et konstruktivt forældresamarbejde

Et konstruktivt forældresamarbejde er afgørende for os alle og er væsentligt for vores pædagogiske arbejde i Hyldgård og på Lægds- gård. Forældrene har det primære ansvar for børnenes udvikling og livskvalitet og skal derfor involveres og være deltagende i hverdagen. Vi tror på, at et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde understøtter barnets udvikling, trivsel og læring.

Gennem vores daglige kontakt til forældre- ne kommer vi tæt på hinanden på en uformel måde, og det er en prioritering, at de voksne har tid til "snak" i hverdagen. Vi har ansvaret for, at forældrene føler sig set, hørt og velkomne og bliver mødt af "runde" voksne, som lytter og de- ler nuancerede perspektiver.

Den uformelle kontakt skaber forudsætningerne for, at vi, gennem en god dialog, kan kvalificere den pædagogiske indsats og sammen arbejde målrettet med barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Kom indenfor

Forældre/bedsteforældre/søskende er AL- TID meget velkomne til at komme og være en del af livet i børnehaven.

I løbet af året afholdes der en del arrangemen- ter, hvor forældrene og/eller familien inviteres.

Det kan f.eks. være arbejdslørdag, sommerfest, julemandstur og lignende, hvor personalet del- tager, og stemningen er hyggelig og uformel. Arrangementerne og forældrenes daglige gang i institutionerne betyder også, at foræl- drene lærer hinanden at kende. Det har posi- tiv betydning for børnenes sociale relationer – både i institutionen og privat.

Via det mere strukturerede forældresamarbei- de, som planlagte samtaler og forældremøder, har vi mulighed for at sætte særlige emner på dagordenen, som fx trivsel og læring.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner er de børn, som har behov for en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats for at kunne højne deres livskvalitet og udvikle deres kompetencer bedst muligt. Udsathed er et dynamisk begreb – barnet kan eksempelvis være udsat i sociale sammenhænge, men være dygtig til tal og bogstaver. Grundlæggende skal barnet ses i lyset af dets kompetencer og ressourcer, for at undgå stigmatisering i vores handlemønstre.

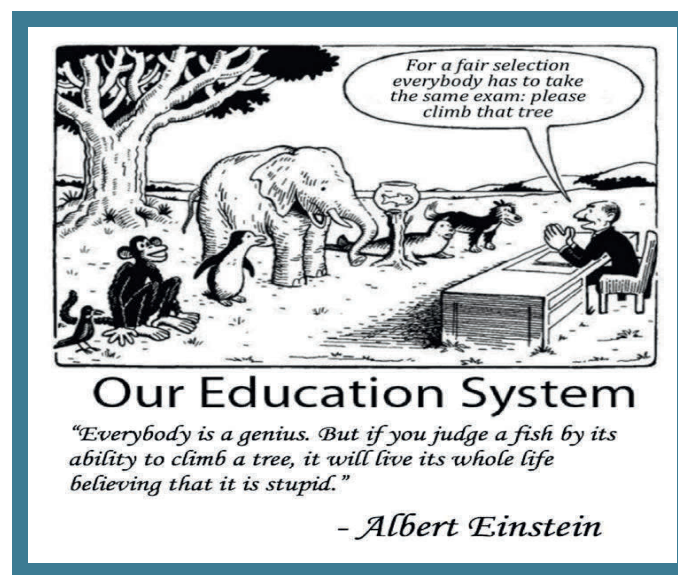
Nogle børn er udsatte i mange positioner, andre i få. Fælles for dem er dog, at det at indgå i fællesskaber, at have venner og blive mødt af positive voksne er afgørende for deres grad af livskvalitet og udviklingsmuligheder.

De voksnes tilgang

Børn i udsatte positioner skal som udgangspunkt ikke udskilles fra resten af børnegruppen. Vi har i høj grad fokus på de voksnes selvsagens i forhold til den pædagogiske opgave, så vi kan skabe de optimale muligheder for de udviklende, sociale relationer. Vi prioriterer, at de voksne har relevant faglig viden og handlekompetencer til at kunne tage højde for de individuelle forudsætninger, der er til stede i børnegruppen. På den måde sikrer vi, at alle børns behov for læring, trivsel og aktiv deltagelse i fællesskabet bliver tilgodeset.

Som voksne ved vi, at ikke alle har de samme

forudsætninger, og at forskellige udgangspunkter kræver forskellige former for støtte. Differentiering er vigtigt - såvel pædagogisk, følelsesmæssigt som socialt.

LAPSI

Når vi igangsætter en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats, arbejder vi ud fra det, vi har valgt at kalde LAPSI (Log Ark På Særlig Indsats). En LAPSI er med til at sikre, at der arbejdes konstruktivt med konkrete metoder, og den danner samtidig grundlag for evaluering.

Forældreinddragelse

Oplever vi en bekymring omkring et barn, søger vi altid en dialog med forældrene for sammen at afdække barnets udfordringer og ressourcer.

Vi sikrer, at forældrene bliver inddraget i, hvad vi sammen kan gøre for at støtte barnet, og en ændring af de pædagogiske tiltag foregår altid i en dialog med forældrene. Det er vigtigt for os, at vi får afdækket forældrenes ressourcer og engagement, så vi med udgangspunkt i det kan vurdere indsatsen. Hvis det viser sig, at barnet ikke kommer til at trives bedre via den ændrede praksis, vil vi i samråd med forældrene søge hjælp til løsning af problematikken ved vores eksterne samarbejdspartnere (talekonsulent, pædagogisk vejleder, psykolog osv.). Derudover kan vi tilbyde ForældreLAPSI, som er en syste-

misk struktureret arbejdsmetode, hvor der arbejdes med fastlagte mål og forældresamtaler af ca. 30 minutters varighed hver 3. uge. Her har vi mulighed for, i et endnu tættere samarbejde, at opstille mål og indsatser for at fremme barnets trivsel.

”Enhver succes er barnets succes, men alt, der måtte gå galt, er den voksnes ansvar”

(Susan Hart)

Overgange

Børns liv skal ses som en helhed, og derfor er det vigtigt at sikre et forpligtende tværfagligt samarbejde mellem de forskellige pasningstilbud. Vi arbejder bevidst med, at børn og forældre skal opleve gode og trygge overgange fra ét tilbud til et andet.

Fra vuggestue/dagpleje til børnehave

Når barnet starter hos os, ønsker vi, at den viden, der er i dagplejen eller vuggestuen, tilflyder børnehaven enten via Børneprofilen i Hjernten & Hjertet eller via et overleveringsmøde mellem de voksne. Vi sender velkomstbrev og informationsfolder ud til alle kommende børn, og der er mulighed for at komme på besøg alt det, man har lyst til.

Derudover holder vi en opstartssamtale med forældrene, hvor barnet beskrives, og vi får mulighed for at danne os et billede af barnets ressourcer, interesser og præferencer. I vuggestuen eller dagplejen har barnet dannet grundlaget for dets oplevelse af sig selv i samværet med andre børn og voksne i et institutionelt fællesskab. Ved overgangen til børnehave vil barnet derfor allerede have nogle erfaringer og forventninger med sig i forhold til samspillet med andre, som får indflydelse på dets måde at forholde sig til andre på i børnehaven.

Forløber overgangen roligt og trygt, vil det give barnet og forældrene gode forudsætninger for, at også den næste overgang vil forløbe positivt.

Samtaler

Vi holder løbende samtaler med henblik på at skabe det bedste grundlag for barnets trivsel og udvikling. Vi har faste tilbud om samtaler, som ligger ca. 6 mdr. efter opstart, og når barnet har ca. 1½ år til skolestart. Alle samtaler i vores regi udspringer af systemisk tænkning – derfor finder vi tid til de samtaler, der er nødvendige for den enkelte familie.

Sammenhæng til 0. klasse

Når barnet har 1½ år til skolestart, holder vi en samtale med forældrene, hvor vi i samarbejde opstiller en handleplan for, hvad vi hver især skal have fokus på, så barnet kan få de bedste forudsætninger for at starte i skole.

Når der er 1 år til skolestart er der mindst én gang i ugen aktiviteter, som er målrettet førsko-

legruppen. Her tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, som har til formål at skabe sammenhæng til skolen. Bl.a. vil der være en struktur, som minder om det, børnene vil møde i 0. klasse, hvor man fx øver sig i at sidde stille og lytte, række fingeren op, skifte mellem skolelige opgaver og leg osv. Derudover arbejdes der i løbet af året med alt lige fra sociale kompetencer til gåpåmod, selvkontrol og konkrete

temaer som eksempelvis cykelture og meget andet.

Når barnets tid hos os er ved at gå på hæld, samarbejder vi med de omkringliggende skoler og SFO'er, hvor vi tager til besøgsdage o. lign. Vi overleverer hvert enkelt barn til skolen, og er der brug for en udvidet overlevering med deltagelse af forældrene og evt. PPR, så er der også mulighed for det.

Sydbyens dagtilbud Hyldgård & Lægds gård

Daginstitutionen Lægds gård
Lægds gårdsvej 3
7430 Ikast
Tlf. 9960 4870

Ikast-Brande
Kommune

Børnehaven Hyldgård
Hyldgård Allé 5
7430 Ikast
Tlf. 9960 4860